

Metodyka badań terenowych obszaru Natura 2000 Las Hrabeński PLH 180039

Prace terenowe związane z opracowaniem Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Las Hrabeński PLH180039 z wyłączeniem gruntów będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w zakresie siedlisk przyrodniczych, obejmą inwentaryzację oraz ocenę stanu dwóch siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony:

1. grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), kod 9170;
2. jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)*, kod 9180.

Pracami inwentaryzacyjnym objęty zostanie cały obszar objęty Planem o łącznej powierzchni 6,68 ha. Podstawą inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych będzie prowadzona specjalnie w tym celu penetracja gruntów, na podstawie której wskazany zostanie dokładny zasięg poszczególnych siedlisk przyrodniczych (zasięg siedlisk przyrodniczych będzie dostosowany do przebiegu działek ewidencyjnych w przypadku niewielkich przekroczeń (max. 1 m) siedliska poza granice działki ewidencyjnej). Jako minimalna wielkość płątu siedliska przyjęto 10 ar. Jako kryterium identyfikacji siedliska przyrodniczego przyjęto kryterium fitosocjologiczne według aktualnej roślinności rzeczywistej. W każdym zinwentaryzowanym płacie siedliska wykonane zostanie co najmniej jedno zdjęcie fitosocjologiczne oraz co najmniej trzy zdjęcia fotograficzne.

Monitoring oceny stanu zachowania wykonany zostanie dla minimum 50 % losowo wybranych płątów każdego ze zinwentaryzowanych siedlisk przyrodniczych w obszarze objętym planem, w oparciu o Przewodnik metodyczny, Monitoring siedlisk przyrodniczych, tom I (Mróz 2010) i tom IV (Mróz 2015) dotyczy siedlisk: 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*), 9180 jaworzyna ze związku *Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*. Monitoring siedlisk przyrodniczych polega na wyznaczeniu na stanowisku monitoringowym transektu o wymiarach 200 x 20 m (czyli o pow. 40 arów). Jego początek, środek i koniec stanowią miejsca, gdzie wykonane będą zdjęcia fitosocjologiczne. W przypadku siedlisk mało powierzchniowych tworzących mozaikę z innymi siedliskami, gdy nie jest możliwe wyznaczenie transektu o wymiarach 200 x 20 m,

zostanie wykonane jedno zdjęcie fitosocjologiczne w centralnej części płatu (minimalna wielkość płatów to 10 arów).

Zdjęcia fitosocjologiczne o powierzchni 20 x 20 m (400 m²) zostaną wykonane powszechnie stosowaną metodą Braun-Blanqueta w jednolitych płatach siedliska. Ponadto ich położenie będzie zarejestrowane za pomocą odbiornika GPS w układzie PL-1992. Badania terenowe i obserwacje prowadzone będą od kwietnia do sierpnia, w czasie optymalnego rozwoju roślin. Dla każdego płatu siedliska objętego monitoringiem wypełniona zostanie karta obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku (wzór kart stanowi załącznik nr 1). Na podstawie informacji zebranych w obrębie poszczególnych stanowisk monitoringowych danego siedliska przyrodniczego wykonana zostanie ocena stanu ochrony siedliska w obszarze Natura 2000 (wzór karty stanowi załącznik nr 2). Wszystkie zdjęcia fitosocjologiczne wykonane w obrębie danego siedliska przyrodniczego zostaną zebrane w tabelę fitosocjologiczne.

Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych zostanie wykonana na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., nr 34, poz. 186). Podstawą oceny parametrów „struktura i funkcja” siedliska przyrodniczego oraz „populacja” i „siedlisko” gatunku są odrębne zestawy wskaźników, które zostały opracowane dla poszczególnych gatunków i typów siedlisk, przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu. Zestawy wskaźników dla części siedlisk i gatunków wraz z zasadami ich interpretacji są dostępne na stronie internetowej GIOŚ w zakładce monitoring przyrody.

Przy ocenie parametru „szanse zachowania siedliska” będą brane pod uwagę istniejące trendy i zjawiska (np. trendy zmian zagospodarowania przestrzennego), a także istniejące plany i programy oraz wyniki raportów o stanie zachowania typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na poziomie kraju.

Na podstawie prowadzonych prac terenowych sporządzona zostanie lista gatunków roślin objętych ochroną gatunkową, na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz lista gatunków roślin inwazyjnych w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska naturalnego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. z 2011 r., nr 210, poz. 1260) wraz

z określeniem ich lokalizacji. Nazwy gatunkowe roślin naczyniowych podane zostaną za Mirkiem i in. (2002), zaś nazwy mchów za Ochyra i in. (2003). Jednostki fitosocjologiczne zostaną wyszczególnione w oparciu o system Matuszkiewicza (2006).

Literatura:

- Matuszkiewicza W. 2006. Klucz od oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wyd. PWN, Warszawa.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H., Zając A., Zając M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland a checklist. Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Science, Kraków.
- Mróz W. (red.). 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.
- Mróz W. (red.). 2015. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część IV. GIOŚ, Warszawa.
- Ochyra R., Żarnowiec J., Bednarek-Ochyra J. 2003. Census catalogue of Polish Mosses. Katalog mchów Polski. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Science, Kraków.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dziennik Ustaw Nr 34 Poz. 186.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska naturalnego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym. (Dz. U. 2011 nr 210 poz. 1260).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 w sprawie ochrony gatunkowej roślin. (Dz.U. 2014 poz. 1409).